

Tygodnik Gospodarczy

WYDAWNICTWO

IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W POZNANIU

Organ publikacyjny Wojewódzkiego Wydziału Aprowizacji i Handlu, Wojewódzkiego Wydziału Przemysłowego, Izby Przemysłowo-Handlowej i Izby Rzemieśniczej w Poznaniu

Rok II

12 stycznia 1946

Nr 2

Ceny, spekulacja, lichwa

W związku z zaznaczającą się tendencją zwyżkową na rynku, nabrało zagadnienie cen oraz problem zwalczania spekulacji wojennej i lichwy szczególnie doniosłego znaczenia. Interesują one z jednej strony władze gospodarcze, których intencją jest powstrzymanie zwyżki cen, z drugiej zaś strony sfery gospodarcze, których działalność związana jest jak najściślej z warunkami rynku. Niemniej jednak również i zainteresowane koła gospodarcze doceniają w pełni znaczenie polityki rządu, zmierzającej do utrzymania cen na poziomie gospodarczo uzasadnionym i również ze swej strony przeciwstawiają się wszelkim nieuczciwym machinacjom i spekulacjom, jakie w nasze stosunki wnoszą elementy nefachowe, koniunkturalne, z naszymi tradycjami gospodarczymi niczym niezwiązane. Jest bowiem rzeczą pierwszorzędnej wagi, by działalność tych niepożądanych elementów spekulacyjnych nie obciążała uczciwego przemysłowca, rzemieślnika i kupca, spełniającego z pożytkiem dla społeczeństwa swe zadania.

Na łamach „Tygodnika Gospodarczego” powrócimy jeszcze do zagadnienia cen wolnorynkowych i postaramy się omówić przyczyny obserwowanego obecnie ruchu cen*).

Obecnie pragniemy przypomnieć naszym czytelnikom najważniejsze przepisy prawne regulujące zagadnienie walki ze spekulacją wojenną. Znajomość tych przepisów jest konieczna dla uczciwego przedsiębiorcy lub kierownika przedsiębiorstwa, który nie chce w swej działalności gospodarczej popaść w kolizję z obowiązującymi przepisami.

Dekret o zwalczaniu spekulacji wojennej

Dekret P. K. W. N. z dnia 25 października 1944 r. o zwalczaniu spekulacji wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 49) mówi wyraźnie, że Państwo zwalcza spekulację i lichwę przedmiotami powszedniego użytku przez: regulowanie życia gospodarczego, zapobieganie przejawom spekulacji i lichwy wojennej i przez stosowanie represji karnej.

Szczegółowo opracowuje to zagadnienie Gospodarcza Komisja Porozumiewawcza oraz Podkomisja Cen.

Za przedmioty powszedniego użytku uważa się rzeczy ruchome, które służą bezpośrednio lub pośrednio do zaspokojenia powszednich potrzeb ludności i zwierząt gospodarskich. Dekretem objęte są również usługi, o ile służą wyżej wskazanym potrzebom.

Regulowanie życia gospodarczego

Prezes Rady Ministrów może w celu zabezpieczenia podaży przedmiotów powszedniego użytku lub przeciwdziałania zwyżce ich cen wydawać rozporządzenia dotyczące wytwarzania, przechowywania, ujawniania obrotu i spożywania przedmiotów powszedniego użytku, dalej ustalania i ujawniania ich cen.

Prawo regulowania cen bądź przez ich wyznaczenie bądź przez ustalenie zasad kalkulacji kosztów produkcji i wymiany oraz godziwego zysku (zarobku) może być przekazane w drodze rozporządzenia wojewodom, którzy mogą te uprawnienia dalej przekazać władzom powiatowym. Do chwili obecnej takie przekazanie kompetencji nie nastąpiło. Do ustalenia cen jest zatem kompetentny tylko Prezes Rady Ministrów.

Zapobieganie spekulacji i lichwie

Jakie obowiązki nakłada o-mawiany dekret na posiadaczach przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych i rzemieślniczych?

1 Przedewszystkim należy wywiesić w lokalu przedsiębiorstwa na widocznym miejscu cennik z wyszczególnieniem ofiarowanych towarów i usług i cen za nie żądanych, ponadto zaś należy ujawniać ceny bezpośrednio na przedmiotach powszedniego użytku. W sprawie tej zabrała ostatnio głos Rada Naczelna Zrzeszeń Kupieckich w Polsce, która w swoim okólniku Nr 4 pisze m. i.:

„Jak wynika z obserwacji — obowiązek ten nie jest ściśle przez wszystkie handlowe przedsiębiorstwa wykonywany.

Zagadnienie ujawniania cen w przedsiębiorstwach handlowych jest czynnikiem dużej wagi w całokształcie regulowania życia gospodarczego kraju.

W niniejszym numerze:

Ceny, spekulacja, lichwa — Znowelizowane przepisy ustawy o państw. podatku dochodowym. — Pośrednictwo pracy — Odpowiedzialność kolei za przesyłki — Sprzedaż ziemiopłodów i jaj a podatek obrotowy — Zarząd przymusowy.

W najbliższych numerach:

Omówienie uchwalonych ostatnio dekretów o przejęciu na własność Państwa podstawowych pałęzi przemysłu oraz o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieranie prywatnej inicjatywy — Właściwe oznaczanie przedsiębiorstw — O zeznaniach podatkowych.

Stałe działy:

Skarbowość — Księgowość — Pieniądz i kredyt — Sprawy socjalne — Komunikacja — Ustawodawstwo handlowe — Administracja przemysłowa — Przemysł — Rzemiosło — Handel

Rola handlu, polegająca na doprowadzaniu wszelkiego typu towarów bezpośrednio do rąk konsumenta, ma niewątpliwy charakter służby społecznej. Z takiego charakteru działalności kupieckiej, popartego zresztą dobrze pojętym interesem społecznym i własnym wynika zasadniczy obowiązek ścisłego przestrzegania właściwego poziomu cen i ich ujawniania.

Właściwa postawa zorganizowanego kupiectwa nie powinna dopuścić do konieczności przekazania tej sprawy przez Ministerstwo Apropowizacji i Handlu organom administracji ogólnej.

W związku z powyższym, Naczelną Radę Zrzeszeń Kupieckich R. P. wzywa wszystkich kupców do ścisłego przestrzegania i ujawniania cen."

Zrozumienie potrzeb odradzającego się życia gospodarczego ze strony kupiectwa i jego współdziałanie, zapewnić musi tej akcji pełnię powodzenia, przyczyniając się bezpośrednio do uporządkowania obrotu towarowego w Polsce.

2. Hurtownie i półhurtownie obowiązane są **wydawać faktury (rachunki)** na wszelkie sprzedawane przedmioty powszedniego użytku. Inne przedsiębiorstwa sprzedaży takich przedmiotów obowiązane są **wydawać rachunki na żądanie** kupującego.

3. Przedsiębiorstwa handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze obowiązane są **posiadać faktury (rachunki)** na wszelkie nabywane przez siebie przedmioty powszedniego użytku.

Władze kontrolne

Władzom administracji ogólnej służy prawo wstępu do pomieszczeń przedsiębiorstw sprzedaży i zarobkowania. Władze te mają również prawo przeglądania ksiąg handlowych, zapisków i dokumentów tudzież prawo kontrolowania zapasów towarowych.

Osoby, trudniące się handlem, choćby przygodnie, obowiązane są na żądanie władz udzielać wszelkich wyjaśnień, dotyczących dokonywanych przez siebie transakcyj.

Kara administracyjna

Powiatowe władze administracji ogólnej wymierzają karę w przypadkach:

- a) wykroczenia przeciwko przepisom wyżej omawianym
- b) żądania i pobierania cen wyższych od cen wyznaczonych (np. cen wyznaczonych na artykuły kartkowe)
- c) świadomego zamieszczania nieprawdziwych lub niepełnych danych w dokumentach obrotu handlowego (rachunkach, fakturach) lub w wyjaśnieniach. Omawiany dekret przewiduje karę aresztu do 6-ciu miesięcy i grzywny do 100.000,— złotych.

Ponadto orzec można przepadek przedmiotów lub narzędzi, których przestępstwo dotyczy.

Ceny oczywiście nadmierne

Kto świadomie żąda cen lub świadczeń wzajemnych oczywiście nadmiernych, albo świadomie przyjmuje oczywiście nadmierne ceny, świadczenia lub ich obietnicę, za przedmioty powszedniego użytku lub usługi, albo za pośredniczenie w obrocie nimi podlega **karze więzienia** do lat 5 i grzywnie do miliona złotych. Mamy tu zatem do czynienia nie z karą administracyjną, lecz represją karno-sądową.

Ceny albo świadczenia są **oczywiście nadmierne**, jeżeli przekraczają koszty produkcji lub nabycia z doliczeniem **godziwego zysku**, przyjętego w takim handlu według zasad uczciwego obrotu.

Spekulacja

Kto świadomie dopuszcza się nieuczciwych machinacji, mogących wywołać lub utrzymać zwykłą cen przedmiotów powszedniego użytku, w szczególności, kto świadomie dla osiągnięcia zysku oczywiście nadmiernego

- a) bierze udział w handlu łańcuszkowym (paskowym) przedmiotami powszedniego użytku,
 - b) skupuje, gromadzi lub ukrywa takie przedmioty,
 - c) ogranicza ich wyrób lub handel nimi,
 - d) pozbywa lub dostarcza je zagranicę bez zezwolenia właściwej władzy,
- podlega karze więzienia do 10 lat i grzywnie do pięciu milionów złotych.

Maksymalna skala zarobkowa dla detalistów

W załączniku do Zarządzenia Ministra Apropowizacji i Handlu z dnia 11. 5. 1945 r. w sprawie ustalenia maksymalnej

skali zarobkowej dla detalistów ustalono następujące marże zysku (w odniesieniu do towarów wolno-rynkowych):

Do cen hurtowych
wolno doliczać

G r u p a I.	
węgiel	15%
koks	15%
żelazo i stal jako surowce i półfabrykaty	15%
drzewo w szczapach	20%
drzewo piłowane	20%
drzewo rąbane	25%
wyroby z drzewa (z wyjątkiem mebli)	35%
ropa naftowa	10%
olej gazowy	10%
smary	15%
benzyna	15%
nawozy sztuczne	20%
chemikalia o charakterze produkcyjnym	20%
papier	15%

G r u p a II.	
tkaniny bawełniane	30%
tkaniny lniane	30%
tkaniny jedwabne	30%
tkaniny wełniane damskie	30%
tkaniny wełniane męskie	30%
obuwie skórzane	30%
obuwie męskie	30%
obuwie damskie	30%
gotowe ubrania	30%
bielizna damska	30%
bielizna męska	30%
wyroby trykotażowe	30%
skarpetki	30%
pończochy	30%
nici	30%
mydło	20%
nafta	11%
zapałki	12%

G r u p a III.	
cement	15%
cegła	15%
wapno, gips, kreda	15%
szkło okienne	15%

G r u p a IV.	
wyroby żelazne	35%
proste maszyny rolnicze i ich części	35%
narzędzia i instrumenty	25%
grabie, łopaty, topory, siekiery	25%
galanteria żelazna	20%
galanteria szklana	25%
naczynia domowe	25%
wyroby perfumeryjne i kosmetyczne	50%
dywany	30%
kołdry, rękawiczki, czapki	40%
kapelusze i wyroby futrzane	40%
meble	40%

Ceny artykułów reglamentowanych

Jak wiadomo ceny na artykuły reglamentowane (t. zw. kartkowe) są ściśle ustalone. Obowiązujące cenniki na te artykuły podają cenę detaliczną i cenę hurtową. Ustalone ceny hurtowe i detaliczne na artykuły reglamentowane obejmują łączne koszty tarnsportu, konwoju, opakowania, manka, koszty administracyjne oraz zysk pośrednika. **Są zatem cenami ostatecznymi.**

Zdarzają się jednak wypadki, że w marży zarobkowej **nie umieszcza się wszystkich kosztów dostawy towaru.** W tych wypadkach stosownie do instrukcji Ministerstwa Apropowizacji i Handlu z dnia 10 lipca 1945 r. do cennika na artykuły reglamentowane powszechnego użytku — można obok nienaruszalnej określonej rozporządzeniem ceny w **wyjątkowych wypadkach** pobierać dodatkowo pewną kwotę i to tytułem zwrotu kosztów dostawy. Wysokość tej dodatkowej kwoty winna być zatwierdzona przez właściwą władzę powiatową (wzgl. miasta wydzielonego). Zatwierdzone koszty dostawy muszą być traktowane **odrębnie i odpowiednio odrębnie** uwidocznione.

Omówienie znowelizowanych przepisów ustawy o państwowym podatku dochodowym

Obowiązująca do wybuchu wojny ustawa o państw. podatku dochodowym została kilkakrotnie znowelizowana. Nowele wprowadzono dekretem Prez. Rz. z dnia 3. IX. 39. oraz dekretami Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 23. X. 44, 22. XII. 44. i 24. I. 45.

Nowele te ustaliły:

- że opodatkowaniu podlega dochód roczny przekraczający 1.500 zł, z wyjątkiem dochodu z tytułu płac i emerytur, który ustalono na zł 3.000,— (przed wojną zł 1.500)
- nową tabelę stawek podatkowych obowiązujących przy wypłacie podatku od uposażeń,
- nową tabelę stawek podatkowych od dochodu osób fizycznych i prawnych, ze szczególną zmianą skali przy dochodach ponad 200.000 zł rocznie,
- termin płatności podatku na dzień 1. XI. roku podatkowego,
- miesięczne zaliczki na podatek,
- 50% dodatek wojenny do podatku,
- że zmiany wprowadzone dekretami Polskiego Komitetu Wyzw. Narodowego mają zastosowanie do wymiaru podatku począwszy od roku 1944.

Pkt a) — Kto płaci podatek dochodowy

Każdy kupiec lub przedsiębiorca wykazujący dochód ponad 1.500 zł rocznie, zobowiązany jest do opłacania podatku. Jednakże po myśli art. 27 i 29 ustawy może władza wymiarowa udzielić ulg podatkowych, pod pewnymi warunkami dla osób, które osiągnęły dochód wyższy od dochodu, stanowiącego granicę minimum egzystencji (minimum egzystencji 1.500,— zł rocznie). Zniżka z art. 27 następuje, jeżeli na utrzymaniu głowy rodziny, której dochód podlegający opodatkowaniu nie przekracza 7.200,— zł, znajduje się więcej niż 2 członków rodziny. Natomiast ulga z art. 29 przysługuje, o ile zachodzą nadzwyczajne okoliczności osłabiające siłę podatkową płatników pod warunkiem, że dochód nie przekracza 12.000,— zł rocznie.

Za nadzwyczajne okoliczności uważa ustawodawca:

- szkołę wojskową,
- nadmierne ciężary z powodu obarczenia rodziną,
- wyjątkowy obowiązek wspomagania niezamożnych członków rodziny,
- długotrwałe choroby,
- zadłużenia i inne szczególne krytyczne okoliczności,
- wydarzenia żywiołowe jak pożar, powódź, gradobicie, klęski z powodu działań wojennych i t. p.

Przyznanie ulg z art. 27 nie wyklucza również przyznania ulg z art. 29.

Należy mieć na uwadze, że wymiar podatku następuje również wtedy, chociażby dany kupiec lub przedsiębiorca nie prowadził przedsiębiorstwa cały rok.

Np.: Kto w czasie od 1. 9. do 31. XII. osiągnął dochód w kwocie 550,— zł, ten nie jest wolny od obowiązku opłacania podatku, ponieważ 550,— zł za 4 miesiące odpowiada dochodowi w sumie 1.650,— zł za cały rok obliczonemu.

Pkt b) — Podatek od wynagrodzeń

Do wybuchu wojny obowiązywały przepisy dla podatku od uposażeń zawarte w dziale II. ustawy o pod. dochodowym. Obecnie odnośne przepisy dawnej ustawy przestały obowiązywać a w ich miejsce wydano nowy dekret.

Zagadnienie to omówiliśmy w Nr. 4 Tygodnika.

Pkt c) — Nowa tabela stawek podatkowych

Artykuł 23 znowelizowanej ustawy zawiera nową tabelę stawek podatkowych. Poniżej obowiązująca obecnie tabela.

Wyciąg z przepisów dotyczących obliczania podatku dochodowego według działu I. ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 2, poz. 6) wraz z późniejszymi zmianami oraz dekretu o pborze 50% dodatku wojennego (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 3, poz. 8).

Skala podatkowa art. 23 ustawy

Podatek dochodowy wymierza się według następującej skali:

Stopień dochodu	Dochód w złotych		Podatek w złotych	Stopień dochodu	Dochód w złotych		Podatek w złotych
	ponad	do			ponad	do	
1	1 500	1 550	44	38	19 000	20 000	2 156
2	1 550	1 600	47	39	20 000	22 000	2 464
3	1 600	1 700	52	40	22 000	24 000	2 789
4	1 700	1 800	57	41	24 000	26 000	3 131
5	1 800	1 900	63	42	26 000	28 000	3 489
6	1 900	2 000	70	43	28 000	30 000	3 864
7	2 000	2 100	76	44	30 000	32 000	4 256
8	2 100	2 200	83	45	32 000	34 000	4 713
9	2 200	2 400	94	46	34 000	36 000	5 192
10	2 400	2 600	105	47	36 000	38 000	5 693
11	2 600	2 800	118	48	38 000	40 000	6 216
12	2 800	3 000	130	49	40 000	44 000	7 084
13	3 000	3 200	143	50	44 000	48 000	7 997
14	3 200	3 400	157	51	48 000	52 000	8 955
15	3 400	3 600	171	52	52 000	56 000	9 957
16	3 600	3 800	187	53	56 000	60 000	11 004
17	3 800	4 000	202	54	60 000	64 000	12 186
18	4 000	4 400	227	55	64 000	68 000	13 424
19	4 400	4 800	255	56	68 000	72 000	14 717
20	4 800	5 200	283	57	72 000	76 000	16 067
21	5 200	5 600	314	58	76 000	80 000	17 472
22	5 600	6 000	345	59	80 000	88 000	19 836
23	6 000	6 600	397	60	88 000	96 000	22 311
24	6 600	7 200	454	61	96 000	104 000	25 044
25	7 200	7 800	513	62	104 000	112 000	27 911
26	7 800	8 400	576	63	112 000	120 000	30 912
27	8 400	9 200	657	64	120 000	128 000	34 048
28	9 200	10 000	742	65	128 000	136 000	37 310
29	10 000	11 000	847	66	136 000	144 000	40 724
30	11 000	12 000	958	67	144 000	152 000	44 263
31	12 000	13 000	1074	68	152 000	160 000	48 160
32	13 000	14 000	1196	69	160 000	168 000	52 215
33	14 000	15 000	1323	70	168 000	176 000	56 426
34	15 000	16 000	1456	71	176 000	184 000	60 794
35	16 000	17 000	1619	72	184 000	192 000	65 319
36	17 000	18 000	1790	73	192 000	200 000	70 000
37	18 000	19 000	1970				

Przy dochodzie ponad 200.000 zł podatek wynosi 70.000 zł i oprócz tego 3.500 zł od każdego pełnych 10.000 zł ponad 200.000 zł.

Do podatku dolicza się ponadto:

ponad 200.000 zł do 300.000 zł	3%
ponad 300.000 zł do 400.000 zł	5%
ponad 400.000 zł do 500.000 zł	8%
ponad 500.000 zł do 600.000 zł	11%
ponad 600.000 zł do 800.000 zł	14%
ponad 800.000 zł do 1.100.000 zł	18%
ponad 1.100.000 zł do 1.500.000 zł	22%
ponad 1.500.000 zł do 2.000.000 zł	26%
ponad 2.000.000 zł do	30%

od całego podlegającego podatkowi dochodu.

Stopę podatkową z art. 23 podwyższa się:

- o 20% dla płatników nieżonatych lub niezamężnych, nie mających na utrzymaniu żadnego członka rodziny, a osiągających dochód ponad 3600 zł rocznie;
- o 10% dla płatników żonatych lub zamężnych, lecz nie mających na utrzymaniu dzieci ani też innych członków rodziny oraz dla płatników nieżonatych, a mających na utrzymaniu nie więcej niż jednego członka rodziny, jeżeli podatnicy ci osiągają dochód ponad 4800 zł rocznie.

Najistotniejszą zmianą, prócz podwyższenia stopnia dochodu (od 1 do 73 stopnia) jest podwyżka przy dochodach ponad 200.000 zł rocznie. Zmiana ta obowiązuje dochód tak osób fizycznych jak i prawnych i spadków wakujących.

Pkt d) i e) — Termin płatności podatku i zaliczki na podatek dochodowy

Ostateczny termin płatności podatku ustalono na dzień 1. XI. roku podatkowego a oprócz tego obowiązuje płatni-

ków w ciągu roku kalendarzowego płacenie zaliczek i to w terminie do dnia 25 każdego miesiąca. W specjalnej notatce w Nr. 5 Tygodnika omówiliśmy sposób obliczania zaliczek. Zaliczki należy wpłacać bez specjalnego wezwania Urzędu Skarbowego.

Pkt f) — 50 % dodatek wojenny

Podwyżka 50% obowiązuje od całego dochodu podlegającego opodatkowaniu. Poniżej kilka przykładów:

Płatnik wykazuje dochód 16500 zł.	
podatek wynosi	1619 zł
50% dodatek wojenny	809 „
Razem podatek	2428 zł

Biorąc np. za podstawę osiągnięty dochód w wysokości 264 000 zł, natenczas obliczenie podatku jest następujące:

Przy dochodzie ponad 200 000 zł	
podatek wynosi	zł 70 000,—
Od każdego następnego pełnych	
zł 10 000,— po 3500 zł czyli 6 ra-	
zy 3 500,— zł	zł 21 000,—
a nadto od 264 000 zł 3%	zł 7 920,—

	zł 98 920,—
50% dodatek wojenny	zł 49 460,—

Razem podatek od 264000 wynosi zł 148 380,—

Sprzedaż ziemiopłodów i jaj z obowiązujących dostaw — podatek obrotowy

W celu usunięcia szeregu wątpliwości, jakie nasunęły się ostatnio odnośnie opodatkowania podatkiem obrotowym sprzedaży ziemiopłodów i jaj kurzych z obowiązujących dostaw, podajemy kilka aktualnych uwag wyjaśniających:

I. Opodatkowanie sprzedaży ziemiopłodów

Na podstawie zarządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 6, poz. 23) podlegają zajęciu — na terenie województwa poznańskiego — dla celów świadczeń rzeczowych: żyto, pszenica, jęczmień, owies, gryka, proso, siano, słoma, ziemniaki, nasiona oleiste, strączkowe i strączkowo-pastewne; ziemiopłody te nie mogą być przedmiotem normalnego obrotu a nadto nie mogą być przetwarzane ani przenoszone na inne miejsca.

Zarządzenie to **nie obowiązuje** na terenach nowoprzyłączonych do województwa poznańskiego.

Rozmiary obowiązujących dostaw, jak również ceny, za jakie je nabywać będą z ramienia Państwa upoważnione do tego związki, oznacza w drodze zarządzeń Minister Apropowizacji i Handlu. Państwo, które w ten sposób uzyskało wyłączność dyspozycji wymienionymi płodami rolnymi, zawarło ze Związkiem Gospodarczym Spółdzielni Rolniczo-Handlowych umowę, mocą której powierzono wymienionemu Związkowi skup i magazynowanie na rachunek Państwa wszelkich ziemiopłodów oraz rozdział ich według zleceń Rządu. W związku z tym zaś, że Związek Gospodarczy Spółdzielni Rolniczo-Handlowych wszedł w skład Związku Gospodarczego R. P. „Społem”, ten ostatni przejął cały aparat rozdziałczy ziemiopłodami — centralnie.

Cena zarówno skupu jak i sprzedaży ziemiopłodów jest stała. Finansowanie akcji skupu obowiązujących dostaw realizuje się drogą udzielania Związkowi odpowiednich kredytów rządowych.

Skupu ziemiopłodów Związek Gospodarczy dokonuje w terenie (w powiatach) za pośrednictwem spółdzielni rolniczo-handlowych. Dysponowanie z poszczególnych magazynów spółdzielni określoną ilością produktów i kierowanie ich do punktów aprowizacyjnych, zastrzeżone jest wyłącznie Związkowi Gospodarczemu.

Spółdzielnie wykonują dostawy i wystawiają Związkowi Gospodarczemu rachunki po cenie nabycia z doliczeniem odpowiedniej marży zysku. Wysokość tej marży dla poszczególnych rodzajów ziemiopłodów, jest z góry ściśle określona.

Przedstawione fazy omawianej akcji muszą znaleźć swe odpowiedniki w poszczególnych fazach opodatkowania. I tak:

1. W spółdzielniach rolniczo-handlowych, podatki obrotowemu ze sprzedaży ziemiopłodów, pochodzących z obowiązujących dostaw, podlega nie całkowity obrót,

Pkt g) — Termin obowiązywania przepisów znowelizowanych

Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 22. XII. 44 ustalił, że stosowanie wszystkich stawek podatkowych stosuje się do wymiarów podatków począwszy od roku podatkowego 1944.

Z powyższych uwag zorientują się Czytelnicy Tygodnika w jakim kierunku poszły obecne zmiany w podatku dochodowym. Artykuł ten nie wyczerpuje w zupełności tak obszernego tematu jak ustawa o podatku dochodowym. Pozostają do omówienia szczegółowe przepisy ustawy. Omawianie jednak suchych paragrafów jest na dłuższą metę dla Czytelnika zbyt nużące, to też w dalszych numerach Tygodnika omówimy w krótkich artykułach najważniejsze zagadnienia ustawy o państwowym podatku dochodowym jak np. amortyzację, pojęcie dochodu, koszty dopuszczalnych potrąceń od dochodu itd.

Przy tej sposobności zaznaczyć wypada, że władze ustawodawcze noszą się z dalszą zmianą ustawy. I ten projekt będzie tematem na łamach niniejszego pisma.

W. S.

lecz **jedynie wynagrodzenie**, otrzymane ze Związku Gospodarczego. Stawka podatku obrotowego od tak określonego obrotu wynosi — stosownie do postanowień art. 7 ust. (1) pkt. 7 ustawy o podatku obrotowym — 6% (pośrednictwo, nie mające cech umowy agencyjnej).

2. Jeżeli spółdzielnia rolniczo-handlowa otrzymuje od Związku Gospodarczego prócz wspomnianego wynagrodzenia za pośrednictwo, nadto jeszcze specjalne **opłaty za magazynowanie i konserwowanie** ziemiopłodów w magazynach spółdzielni, — opłaty te podlegają również podatki obrotowemu, przy czym stawka podatku wynosi — stosownie do postanowień art. 7 ust. (1) pkt. 10 ustawy — 3% (świadczenie usług).

3. Obroty natomiast, dokonywane przez spółdzielnie rolniczo-handlowe w związku ze sprzedażą ziemiopłodów, nabytych poza obowiązującymi dostawami — w wolnym handlu — podlegają opodatkowaniu **w całości**.

II. Opodatkowanie sprzedaży jaj kurzych

Na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lutego 1945 r. o obowiązujących dostawach jaj kurzych, jaja kurze podlegają zajęciu na rzecz Państwa.

Rozmiary i terminy obowiązujących dostaw, rozdział i ceny oznacza w drodze zarządzeń Minister Apropowizacji i Handlu. Podobnie, jak przy ziemiopłodach, skup jaj z obowiązujących dostaw powierzono Związkowi Gospodarczemu Spółdzielni R. P.

Związek Gospodarczy dokonuje skupu jaj w terenie (w poszczególnych powiatach) za pośrednictwem spółdzielni mleczarskich lub rolniczo-handlowych. Spółdzielnie te korzystają ze swej strony z usług osób trzecich tzw. zbieraczy, którzy zajmują się skupem jaj w wyznaczonych im rejonach. Dostawca otrzymuje za 1 sztukę 1,— zł, a spółdzielnia 1,35 zł. Spółdzielnia płaci zbieraczom ze swego wynagrodzenia (0,35 zł) 5 lub 10 groszy za sztukę, zależnie od tego, czy dostawa odbywa się do zbiornic rejonowych czy też powiatowych.

Tutaj sprawa opodatkowania poszczególnych faz obrotu przedstawia się następująco:

1. W spółdzielniach mleczarskich lub rolniczo-handlowych, za obrót z obowiązujących dostaw jaj uważa się wynagrodzenie, otrzymane od Związku Gospodarczego Spółdzielni; stawka podatku wynosi — stosownie do postanowień art. 7 ust. (1) pkt. 7 ustawy — 6%.
2. Jeżeli spółdzielnia oddaje zbieraczowi jaj część swego wynagrodzenia, to opodatkowaniu podlega w spółdzielni również **pełna suma wynagrodzenia**, otrzymana od Związku Gospodarczego, bez potrącenia wypłaconego zbie-

raczowi wynagrodzenia, gdyż kwoty, wypłacone zbieraczowi, stanowią w tym przypadku koszty handlowe spółdzielni.

3. Na zbieraczach jaj ciąży obowiązek opłacania podatku obrotowego od wynagrodzenia, otrzymanego ze spółdzielni, przy zastosowaniu stawki podatkowej w wysokości 6% (pośrednictwo). Zbieracze jaj są zatem zobowiązani do obliczania i wpłacania we właściwych dla

nich urzędach skarbowych zaliczek miesięcznych tak w podatku obrotowym, jak i dochodowym. Spółdzielnie mleczarskie lub rolniczo-handlowe zaś, obowiązane są w swoich księgach handlowych utrzymywać w aktualności: a) imię i nazwisko zbieracza jaj, b) miejsce jego zamieszkania i c) wy-okość otrzymanego wynagrodzenia conajmniej według poszczególnych miesięcy.

Mgr. Z. Mielcarzewicz.

Ulgi podatkowe dla przedsiębiorstw repatriantów

Repatrianci osiedleni na naszych terenach zarówno na roli jak i pozostający na placówkach gospodarczych, domagają się przyznania im ulg podatkowych, powołując się na wydane w tej mierze zarządzenia. Z uwagi na to, iż żadna niemal z placówek czy organizacji gospodarczych na naszym terenie nie jest zorientowana, czy i w jakich rozmiarach ulgi podatkowe repatriantom istotnie przysługują a i sami repatrianci błędzą co do tego raczej w sferze przypuszczeń, niżeli konkretnych informacji, podajemy na tym miejscu kilka uwag wyjaśniających, dotyczących tego tak pilnego i palącego zagadnienia:

We wrześniu 1944 r., zawarte zostały między Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządami Litewskiej, Białoruskiej i Ukraińskiej Socjalistycznych Republik Rad, trzy jednobrzmiące układy, dotyczące ewakuacji obywateli polskich z terytorium tych trzech republik do Polski oraz ludności litewskiej, białoruskiej i ukraińskiej z terytorium Polski na tereny wymienionych republik.

Art. 3 powołanej wyżej umowy przewiduje dla osób repatriowanych ulgi podatkowe w postaci:

- a) umorzenia zaległości podatkowych osobom wyjeżdżającym z Polski,
- b) zwolnienia od podatków w latach 1944 i 1945, przysługującego obywatelom polskim, powracającym do Polski.

Przedmiotem naszego zainteresowania jest oczywiście zagadnienie ulg podatkowych, o którym mowa w punkcie b).

Otóż zwolnieniu w latach 1944 i 1945 od „wszystkich podatków państwowych pieniężnych” na zasadzie art. 3 ust. (1) lit. c) zawartych układów, podlegają wszyscy repatrianci, obywatele polscy, powracający do Polski z terytorium Litewskiej S. R. R., Białoruskiej S. R. R. i Ukraińskiej S. R. R.

Zwolnienie to zatem dotyczy podatku dochodowego, podatku obrotowego oraz podatku dochodowego od uposażeń (obecnie podatku od wynagrodzeń) za lata kalendarzowe (operacyjne) 1944 i 1945. Wymierzone ewentualnie podatki lub zaliczki na poczet wymiaru podatków za powyższe lata będą odpisane a uiszczone przez podatników kwoty, zwrócone w gotówce na wniesione i odpowiednio udokumentowane podania.

Zwolnienia od podatku przysługują wszystkim repatriantom z terenów, objętych układami, jeżeli odpowiadają oni następującym warunkom:

1. byli obywatelami polskimi do dnia 17 września 1939 roku (bez względu na obywatelstwo obecne),
2. przesiedlili się do Polski w okresie lat 1944—1945 r.
3. wykażą się dowodami ewakuacyjnymi w postaci kart ewakuacyjnych, zaświadczeń wyjazdowych (wiz) lub innych dokumentów, stwierdzających fakt przemieszczenia się. Bez

spełnienia chociażby jednego z tych warunków, ulgi podatkowe nie należą się.

Właściwe Urzędy Skarbowe prowadzą wykazy osób, repatriowanych do Polski i korzystających z ulg na mocy wymienionych układów.

Taki jest stan rzeczy wynikający z pierwotnych zarządzeń, które wprawdzie zgodne są w zasadzie z brzmieniem zawartych umów między Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządami Litewskiej, Białoruskiej i Ukraińskiej Socjal. Republik Rad, jednak częściowo oparte zostały na nieustalonej jeszcze definitywnie interpretacji *pojęcia gospodarstwa*, jako podmiotu zwolnionego od podatku.

Niemniej jednak, do czasu rozstrzygnięcia podanego wyżej pytania wstępnego, władze skarbowe stosują narazie niezależnie od zawartych umów, ulgi dla repatriantów w następującym rozmiarze:

1. zwolnienie całkowite od podatków państwowych w latach 1944 i 1945 repatriowanych gospodarstw wiejskich (osób, które objęły gospodarstwa wiejskie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej — od tych gospodarstw,

2. zwolnienie pracowników wszelkiego rodzaju od podatku od wynagrodzeń w latach 1944 i 1945,

3. zwolnienie pozost. podatników, jeżeli objęli placówki na terenie wojew.: dolno-śląskiego, zachodnio-pomorskiego, mazurskiego, gdańskiego oraz na terenie powiatów, przyłączonych do województwa poznańskiego — od *wszystkich podatków państwowych, przypadających za rok gospodarczy 1945 z wyjątkiem podatku od wzbogacenia wojennego*. Na pozostałych terenach — od podatku dochodowego, jeżeli kwota jego za ten okres czasu nie przekracza 2000 zł. Jeżeli zaś suma należnego podatku dochodowego przekracza 2.000,— zł, to kwota 2.000,— zł podlega mimo to umorzeniu.

Nadto, według posiadanych przez nas informacji, zamierza Ministerstwo Administracji Publicznej wydać w najbliższym czasie zarządzenie w sprawie ulg podatkowych, przysługujących repatriantom na mocy przytoczonych przez nas układów, w zakresie *podatków samorządowych*, biorąc również pod uwagę podatki, przekazane związkowi samorządowemu na mocy dekretu o reformie samorządowego systemu podatkowego (Dz. U. R. P. Nr 73 z 1945 r.).

W końcu komunikujemy, iż niezależnie od podanych wyżej układów został ostatnio — w dniu 6 lipca 1945 roku — zawarty układ między Rządem Polskim a Z. S. R. R. również w sprawie repatriacji. Układ ten *nie zawiera* już postanowień co do ulg podatkowych. Pozostają jednak w mocy ulgi, nabyte przez repatriantów na mocy układów z września 1944 roku.

Mgr. Z. Mielcarzewicz

Nowe przepisy o pośrednictwie pracy

Dnia 2 sierpnia br. został ogłoszony w 30 n-rze Dziennika Ustaw **dekret o urzędach zatrudnienia**. Dekret ten tworzy „w celu usprawnienia organizacji pracy i pełnego spożytkowania sił roboczych” Główny Urząd Zatrudnienia oraz terenowe urzędy zatrudnienia jako organa Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej. Przy urzędach zatrudnienia będą czynne społeczne komisje doradcze. Czynności urzędów zatrudnienia mogą być przekazywane organom samorządu terytorialnego lub pracowniczym organizacjom zawodowym w trybie, który ma ustalić rozporządzenie wykonawcze.

Urzędowi zatrudnienia służy **wyłączne** prawo 1) pośredniczenia w zawieraniu umowy o pracę oraz umowy o naukę zawodową oraz 2) regulowania rynku pracy przez wyrównanie popytu z podażą pracy („clearing pracy”, np. wymiana

wolnych miejsc pracy itp.) Szczegóły ma ustalić rozporządzenie wykonawcze.

Do urzędów zatrudnienia należy też wydawanie zatrudnionym jak i poszukującym pracy zaświadczeń potrzebnych dla uzyskania przewidzianych w przepisach prawnych ulg i uprawnień.

Dekret nakłada na kierowników zakładów pracy obowiązek zgłaszania do urzędu zatrudnienia 1) każdego wolnego miejsca pracy i miejsca nauki zawodu, 2) każdego przyjętego pracownika wzgl. ucznia. Niedokonanie zgłoszeń stanowi przekroczenie i podlega karze w drodze administracyjnej.

W częściowym wykonaniu tego dekretu ogłoszono 8-go października br. w n-rze 41 Dziennika Ustaw **rozporządzenie Min. Pracy i Op. Społ. o pośrednictwie pracy i pośrednictwie**

przy zawieraniu umów o naukę zawodu. Rozporządzenie to reguluje obowiązki i prawa 1) kierowników zakładów pracy oraz 2) poszukujących miejsc pracy lub nauki zawodu.

Obowiązki kierowników zakładów pracy

Kierownicy zakładów pracy mają obowiązek zawiadomić urząd zatrudnienia o każdym wolnym jak i nowoobsadzonym miejscu pracy (wzgl. nauki zawodu) i to do trzech dni. Zawiadomienie może być dokonane w dowolny sposób, również ustnie. Zawiadamiający ma prawo do **pisemnego** potwierdzenia zgłoszenia, jeśli tego zażąda. Jeżeli zawiadomienie nastąpiło telefonicznie urząd zatrudnienia ma na żądanie przesłać pisemne potwierdzenie odbioru telefonogramu. W razie zawiadomienia drogą pocztową lub telegraficzną za datę zawiadomienia uważa się datę stempla pocztowego wzgl. wysłania depezy.

Treść zawiadomienia musi zawierać określone dane. I tak w zawiadomieniu o wolnym miejscu pracy należy podać: 1. nazwę i adres zakładu pracy, 2. zawód, płeć i ilość poszukiwanych pracowników, 3. wymagane od poszukiwanych pracowników kwalifikacje, 4) warunki pracy i wysokość wynagrodzenia, 5. okres czasu, na który ma być zawarta umowa o pracę, 6. datę, od której miejsce pracy jest lub będzie wolne. — W zawiadomieniu o wolnych miejscach nauki zawodu należy podać: 1. nazwę, adres i rodzaj zakładu pracy, 2. ilość, płeć i wiek poszukiwanych uczniów (terminatorów), 3. zawód, w jakim mają odbyć naukę, 4. okres czasu, na który ma być zawarta umowa, 5. datę, od której miejsce nauki jest lub będzie wolne.

W zawiadomieniu o obsadzeniu wolnych miejsc pracy lub nauki należy podać: 1. nazwę, adres i rodzaj zakładu pracy, 2. imiona nazwiska i adresy przyjętych pracowników lub uczniów (terminatorów), 3. jakie miejsca obsadzono, 4. od jakiej daty i na jaki okres czasu zawarto umowy.

Urząd zatrudnienia jest obowiązany do przyjęcia zgłoszenia; przy zgłaszaniu wolnego miejsca nauki zawodu pracodawca winien przedstawić dowody, że ma prawo do przyjmowania uczniów.

Na podstawie pow. zgłoszeń urząd zatrudnienia wydaje kandydatowi do pracy wzgl. nauki „kartę skierowania” na określone wolne miejsce.

Na żądanie pracodawcy urząd zatrudnienia ma obowiązek udzielenia mu — „należycie ustalonych” przez urząd — danych dotyczących kandydata a mogących mieć dla pracodawcy znaczenie przy decydowaniu, czy kandydat będzie na dane miejsce odpowiedni. Pracodawca ma bowiem „prawo wyboru kandydatów oraz prawo żądania, aby urząd zatrudnienia skierował innych kandydatów poza skierowanym” (§ 17).

Prawa i obowiązki poszukujących pracy

Poszukujący pracy (wzgl. miejsca nauki zawodu) ma prawo do zarejestrowania w urzędzie zatrudnienia. Niepełnoletni muszą się wykazać zgodą opiekuna. Zgłoszenie przyjmuje urząd właściwy dla obszaru na którym rejestrują się mieszka przynajmniej od siedmiu dni; w razie potrzeby urząd taki może też wydać „przekaz” upoważniający do zgłoszenia się w innym urzędzie. Zgłaszający się ma udzielić szczegółowych informacji osobistych, udowodnić posiadane kwalifikacje i przedstawić świadectwa z dotychczasowej pracy. Przy zgłoszeniu do nauki zawodu obok informacji osobistych należy przedstawić świadectwa szkolne i świadectwo lekarskie o stanie zdrowia. Urząd zatrudnienia może też zażądać świadectwa z poradni psychotechnicznej.

Urząd zatrudnienia zalicza poszukującego pracy do pełnego zawodu; poszukującego miejsca nauki rejestruje w tym zawodzie, w którym kandydat pragnie ukończyć naukę. — Kandydaci zarejestrowani winni się zgłaszać do urzędu zatrudnienia przynajmniej raz w każdym miesiącu kalendarzowym. W razie niezgłoszenia się bez uzasadnionej przyczyny urząd skreśla kandydata z wykazu.

Przed skierowaniem kandydata na wolne miejsce urząd ma obowiązek stwierdzenia czy kandydat posiada kwalifikacje wymagane w zgłoszeniu wolnego miejsca, dokładnego poinformowania kandydata o warunkach zgłoszonych przez pracodawcę oraz stwierdzenia, czy kandydat zaofiarowane warunki przyjmuje. W razie jego zgody, urząd wydaje mu „kartę skierowania”. Na żądanie kandydata urząd jest obowiązany udzielić mu (podobnie jak pracodawcy) należycie przez urząd ustalonych danych (informacji) co do danego wolnego miejsca, które mogą mieć dla kandydata znaczenie. Kandydat nie jest obowiązany do przyjęcia zaofiarowanego mu miejsca, powinien jednak odmowę uzasadnić. Niepodanie przyczyn odmowy powoduje skreślenie z wykazu poszukujących pracy.

Reasumując powyższe postanowienie należy stwierdzić, że nowe prawo o pośrednictwie pracy stoi w zasadzie na stanowisku liberalnym; nie wprowadza bowiem ani bezwzględного obowiązku pracownika do przyjęcia pracy na wskazanym miejscu, ani też nie zmusza kierownika zakładu pracy do przyjęcia wskazanego pracownika. Czynności urzędu zatrudnienia mają być czynnościami niezainteresowanego bezstronnego pośrednika działającego w interesie obu stron. Uwydatnia się to zwłaszcza w obowiązku udzielania każdej ze stron potrzebnych jej informacji dotyczących drugiej strony i to informacji zawierających dane, które urząd ma obowiązek uprzednio „należycie ustalić”.

Pracownik poszukujący pracy jest związany skierowaniem udzielonym mu przez urząd o tyle, że musi odmowę uzasadnić. Sankcją tego przepisu jest skreślenie z rejestru w razie „niepodania przyczyn odmowy”. Rozporządzenie nie mówi wyraźnie o tym, czy w razie podania przyczyn zd. urzędu niewystarczających urząd może kandydata skreślić; wynika to jednak niewątpliwie z całego sensu tego przepisu.

Kierownik zakładu pracy nie jest związany skierowaniem; jego uprawnienia są szersze o tyle, że nie ma on obowiązku podawania przyczyn nieprzyjęcia kandydata proponowanego mu przez urząd. Z użycia w § 17 wyrażenia, że „pracodawcy służy prawo wyboru kandydatów” oraz prawo żądania, aby urząd zatrudnienia skierował innych kandydatów poza skierowanym” możnaby wysnuć wniosek, że pracodawcy nie wolno przyjąć do pracy kandydata nie skierowanego przez urząd zatrudnienia. Wniosek taki jednak — wobec braku wyraźnego w tym kierunku przepisu i braku odpowiednich sankcji byłby nieuzasadniony.

Myślą przewodnią nowego prawa jest zarówno regulacja rynku pracy i ułatwienie porozumienia się między poszukującymi pracy i pracodawcami jak i ochrona poszukujących pracy przed wyzyskiem ze strony pośredników. Dlatego prawo to wprowadza wyłączną kompetencję urzędów zatrudnienia, które dokonują wszelkich czynności w zakresie pośrednictwa pracy i nauki bezpłatnie. Z tej przyczyny też nowe prawo znosi dawniejsze przepisy zarówno o zarobkowym jak i społecznym pośrednictwie pracy a zawodowe trudnienie się pośrednictwem w tej dziedzinie traktuje jako przekroczenie podlegające karze.

Przy wykonywaniu pośrednictwa pracy i skierowywaniu kandydatów na wolne miejsca urzędy zatrudnienia winny brać pod uwagę zdolność zawodową i fizyczną, pozostawanie bez pracy, pierwszeństwo ustawowe (np. uczestnictwo w walkach o niepodległość) stan rodzinny, — wreszcie przy równych warunkach powyższych, kolejność zarejestrowania się.

W ten sposób zostało uregulowane zagadnienie pośrednictwa pracy. Drugie główne zadanie urzędów zatrudnienia, a mianowicie regulowanie rynku pracy stanowi zagadnienie odrębne, które na razie czeka na osobne rozporządzenie wykonawcze.

Ponadto należy zaznaczyć, że w najbliższym czasie ma się ukazać dekret o zatrudnieniu niepodległościowców oraz dekret o przymusie pracy.

Dr. M. Z.

Przymusowy Zarząd Państwowy

Wobec mnożących się wypadków ustanawiania przymusowego zarządu państwowego nad przedsiębiorstwami przemysłowymi, przypominamy zainteresowanym najważniejsze postanowienia dekretu w przedmiocie przymusowego zarządu państwowego z dnia 16 grudnia 1918 (Dz. Praw

poz. 67), zmienionego rozp. R. P. z dnia 25. 5. 1927 (Dz. U. poz. 437):

art. 1, pkt. 2 — przedsiębiorstwa przemysłowe, handlowe a w szczególności instytucje kredytowe, bankowe, ubezpieczeniowe..., tudzież ich mienie ruchome i nieruchome, znaj-

dujące się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i należące:

- do osób prawnych, które zaprzestały swej działalności w Polsce;
- do osób prawnych zagranicznych, które w państwie ojczystym przestały prawnie istnieć, albo zmieniły podstawy prawne swego istnienia, albo utraciły możność prowadzenia statutowo przewidzianej działalności.

pkt. 3 — przedsiębiorstwa przemysłowe, których utrzymanie w ruchu lub puszczenie w ruch oraz posiadłości ziem-

skie, których zabezpieczenie i zagospodarowanie leży w interesie państwa, mogą być objęte pod zarząd państwowy.

Art. 2, ust. 3 — przymasowy zarząd państwowy będzie uchylony, gdy odpadnie powód, dla którego został ustanowiony.

Jak z powyższych postanowień wynika, ustanowienie przymusowego zarządu państwowego może być spowodowane jedynie unieruchomieniem lub grożącym unieruchomieniem przedsiębiorstwa.

Wykaz państwowych central handlowych oraz zjednoczeń przemysłowych

W związku z artykułem p. t. „Zaopatrzenie przemysłu prywatnego w surowce, półfabrykaty i środki pomocnicze” umieszczonym w N-rze 1 z roku 1946 „Tygodnika Gospodarczego” podajemy niżej wykaz państwowych central handlowych oraz zjednoczeń przemysłowych, upoważnionych do samodzielnej spizedaży, do których Izba kieruje globalne zapotrzebowania przemysłu prywatnego.

- Centrala Zbytu art. elektrotechnicznych, Warszawa, Jasińskiego 4.
- Centrala Zbytu Narzędzi tnących, Pruszków, Sienkiewicza 18.
- Centrala Zbytu maszyn rolniczych, Łódź, Piotrkowska 82.
- Centrala Zbytu odlewów, Warszawa, Al. Niepodległości 132.
- Centrala Zbytu śrub, nitów i części kutyh, Bytom, Ogrodowa 14.
- Centrala Zbytu wyrobów z blachy i naczyń, Bytom, Chrzanowskiego 17/19.
- Centrala Zbytu drutu, gwoździ i cz. narzędzi, Bytom Ogrodowa 14.
- Centrala Zbytu surowców hutniczych, Katowice, Kościuszki 30.
- Centrala Żelaza i Stali, Katowice, Kościuszki 30.
- Państw. Przedsiębiorstwo budowy mostów i konstr. stalowych, Kraków, Gertrudy 7.
- Zjednoczenie Przemysłu Cynkowego, Katowice, Podgórna 4.
- Zjednoczenie Przemysłu Obrabiarskiego, Pruszków, Sienkiewicza 19.
- Zjednoczenie Przemysłu Wyrobów z Metali kolorowych, Warszawa, Wilcza 69.
- Zjednoczenie Przemysłu Mebli Stalowych i Okuć Budowlanych, Bytom, Karola Miarki 13.
- Zjednoczenie Przemysłu Kotlarskiego, Kraków, Piłsudskiego 36.
- Zjednoczenie Przemysłu Obrabiarskiego (grupa optyczno-precyzyjna), Łódź, Wigury 21.

- Centrala Zbytu Przem. Drzewnego, Warszawa, Chmielna 57.
- Centrala Zbytu Materiałów Budowlanych, Warszawa, Wspólna 57.
- Centrala Zbytu Tekstylnego, Łódź, Moniuszki 6.
- Centrala Zbytu Produktów Przemysłu Węglowego, Katowice, Lipowa 7.
- Zjednoczenie Przemysłu Ceramicznego, Radom, Żeromskiego 13.
- Zjednoczenie Przemysłu Wapienników i Kamienioliomów, Warszawa, Al. Jerozolimskie 103/11.
- Zjednoczenie Przemysłu Betonowego, Warszawa, Wilcza 71.
- Południowe Zjednoczenie Przemysłu Szklanego, Piotrków, Legionów 9.
- Centrala Produktów Naftowych, Kraków, Al. Mickiewicza 69.
- Centrala Handlowa Przemysłu Chemicznego, Warszawa, Lwowska 17.
- Centrala Zaopatrzenia i Zbytu przy Centralnym Zarządzie Przemysłu Papierniczego, Łódź, Śródmiejska 11.
- Centralny Zarząd Przemysłu Cukrowniczego, Wydział Zbytu, Warszawa, Lwowska 17.
- Centralny Zarząd Przemysłu Konserwowego, Wydział Zbytu, Warszawa, Lwowska 5.
- Centrala Skór Surowych, Łódź, Piotrkowska 260.
- Zjednoczenie Fabryk Cementu, Sosnowiec, 3 Maja 22.
- Centrala Odpadków, Łódź, Południowa 44.
- Zjednoczenie Fabryk Artykułów i Tkanin Technicznych, Łódź, 6 Sierpnia 4.
- Centralny Zarząd Przemysłu Skórzanego, Łódź, Piotrkowska 260.
- Zjednoczenie Przemysłu Materiałów Ogniotrwałych, Gliwice, Fabryczna 16.
- Centralny Zarząd Przemysłu Włókienniczego, Łódź, Kościuszki 4.

Pełna odpowiedzialność kolei za przesyłki przyjęte do przewozu

Zarządzeniem Prezydium Krajowej Rady Narodowej z dnia 16 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 320) z dniem 17 grudnia 1945 r. został uchylony stan wojenny na obszarze całego Państwa Polskiego.

Zarządzenie to ma doniosłe znaczenie dla życia gospodarczego odnośnie odpowiedzialności kolei w sprawie wypłaty odszkodowań za przesyłki przyjęte do przewozu. W czasie obowiązywania stanu wojennego koleje użytku publicznego wypłacały za całkowite lub częściowe zaginięcie, za uszkodzenie oraz za przekroczenie terminu dostawy bagażu przesyłek ekspresowych i towarowych odszkodowania tylko w wysokości $\frac{1}{6}$ -tej sumy odszkodowań. Od dnia 17 grudnia 1945 r. kolej jest zobowiązana w wyżej wymienionych wypadkach do wypłaty odszkodowania w **pełnej wysokości**.

Reklamacje celem otrzymania odszkodowania należy wnosić do Dyrekcji Okręgowych Kolei Państwowych (Wydział Handlowo-Taryfowy, Dział Reklamacyjny). Właściwą Dyrekcją do załatwienia reklamacji jest ta, w okręgu której leży stacja opłacenia listu przewozowego.

Przy zaplaceniu przewoznego zgóry przez nadawcę (t. zw. frankatury), uprawnionym do wniesienia reklamacji jest nadawca przesyłki; przy wykupnie przesyłki przez odbiorcę, uprawnionym do wniesienia reklamacji jest odbiorca przesyłki.

Do reklamacji należy dołączyć list przewozowy (o ile wykupił przesyłkę odbiorca), lub wtnik listu przewozowego, (o ile przewoźne zapłacił nadawca) oraz rachunki na przewożone towary — wszystko w oryginałach.

Mgr. T. W.

Z OSTATNIEJ CHWILI

Nacjonalizacja przemysłu

Jak już Czytelnicy n si niewątpliwie dowiedzieli się z prasy codziennej, Krajowa Rada Narodowa uchwaliła w dniu 3 stycznia br. ustawy: o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarstwa narodowego oraz o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu prywatnej inicjatywy w przemyśle i handlu. Całokształt przepisów obydwu tych najwyższą wagę posiadających ustaw omówimy szczegółowo w jednym z najbliższych numerów „Tygodnika”. Na tym miejscu pragniemy dziś podkreślić,

że jednym z zasadniczych postulatów, wysuwanych przez sfery gospodarcze w ostatnim okresie, był postulat jasnego i niedwuznacznego określenia linii rozdziału pomiędzy domeną zainteresowań państwa i zakresem pozostawionym inicjatywie prywatnej, jako teren jej działania. Nowe ustawy — głęboko w to wierzymy — położą wreszcie kres wątpliwościom i związanej z tym atmosferze niepokoju i nerwowości, która tak bardzo ciążyła ostatnio nad prywatną przedsiębiorczością. Ustawa o zakładaniu nowych przed-

siębiorstw i popieraniu inicjatywy prywatnej stwarza nowe możliwości, wyjaśniając pozycję nowych i rozrastających się przedsiębiorstw prywatnych. Uznając inicjatywę prywatną, jako czynnik pozytywny w naszej strukturze gospodarczej, stwarza ta ustawa takie warunki działalności, które nie będą hamowały rozwoju przedsiębiorstw prywatnych. Te bowiem nowe przedsiębiorstwa, które z biegiem czasu się rozwiną nie będą podlegać nacjonalizacji. Przepis ten zasługuje na szczególne podkreślenie, bowiem obawa przed nacjonalizacją warsztatu pracy mogła być jednym z poważnych hamulców dla rozwoju przedsiębiorstw prywatnych.

**Tymczasowy
Zarząd Państwowy**

Elibor

SPÓŁKA PRACOWNI HANDLOWO-PRZEMYSŁOWA

Ł. Borkowski

ul. Paderewskiego 11lp.

Telefon 26-55

poleca wagonowo i z własnych
składnic: żelazo, dźwigary, bla-
chę żelazną i cynkową, ołów,
cement, wapno, gwoździe; kafle,
piece przenośne, kuchenki
„Westfalki“, flisy, papę da-
chową smołę, lepek itp,

Nadesłane książki i czasopisma

Nędza robotnika polskiego (z cyklu: Documenta occupationis teutonicae — Dokumenty okupacji niemieckiej tom I.) Wydawnictwo Instytutu Zachodniego Poznań 1945. Wydawnictwo to stanowi przedruk tajnego memoriału pt. „Die Bedeutung des Polen-Problems für die Rüstungswirtschaft Oberschlesiens“ opracowanego w r. 1944 przez „Ober-schlesisches Institut für Wirtschaftsforschung“.

W memoriale tym przedstawiona została z całym cynizmem niedola i nędza robotnika polskiego w okresie okupacji oraz polityka gospodarcza okupanta w stosunku do ludności polskiej. Wydawnictwo to jest cennym źródłem do naszej historii gospodarczej w okresie okupacji.

Wawarzyniec Gaertner: O prawie rzemieślniczym i ustroju państwa. — Biblioteka Ośrodka Dokształcenia Zawodowego w Poznaniu Nr 7) skrypty wykładów, zalecone pismem Ministerstwa Przemysłu jako materiał obowiązkowy do egzaminów czeladniczych, kwalifikacyjnych i mistrzowskich w rzemiośle, Poznań, 1945.

W formie przystępnej i popularnej na 48 stronach wyłożone zostały najważniejsze zasady obowiązujące w zakresie naszego ustroju oraz prawa rzemieślniczego.

Czasopismo Techniczne. — Miesięcznik poświęcony zagadnieniom techniki i architektury Rok 58 Nr 1 Kraków, Staszewskiego 28.

W Nr 1 wznowionego obecnie znanego od długich lat pisma znajdujemy m. i. nast. artykuły: Znaczenie wyższych uczelni technicznych dla Państwa; Odra i jej gospodarstwo znaczenie dla Polski; Bomba atomowa; Obliczenie światła mostów; Lotnictwo przyszłości.

Poznański

Przemysł Korkowy

P O Z N A Ń

ulica Warszawska 6

Telefon nr 41-74

Zakup i sprzedaż korków

wszelkiego rodzaju

St. Zieliński i S-ka

Poznań, ul. Mylna 16/18
Telefon 34-27

**Wytwórnia
części rowerowych**

Import Kawy i Herbaty

PALARNIA KAWY

Malecki - Wański

Poznań, ul. Szewska 7 - Tel. 31-66

kupujemy i przyjmujemy

kawę do palenia

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel.: 78-62, 23-65, 23-66

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska
Agencja Reklamy Fr. Krajna —
Spadkobiercy Poznań, ul. Fr. Rataj-
czaka 7 — Tel. 30-80 i oddz. Kraków
Rynek Gł. 46 — Tel. 503-66

Administracja: Księgarnia Wilak Po-
znań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40
Konto P. K. O. — V - 4085
Cena numeru 10,— zł, prenumerata
kwartalnie 100,— zł